

מרון הרב יעקב משה חרל"פ זצ"ל

ערוה וצרתה ואיסור אשת אח

א. כתב הרמב"ם ז"ל בפרק ו' מיבום וחליצה הלכה ט' וז"ל, כיצד יבמה שהיא ערוה על יבמה כגון שהיתה אחות אשתו או אמה או בתה הרי זו פטורה מן החליצה ומן היבום ואין לו עליה זיקה כלל, שנאמר ולקחה לו לאשה ויבמה, מי שראויה ללקוחין וקדושין תופסין בה, היא זקוקה ליבם עכ"ל, ובהלכה (יד-טו) כתב וז"ל מי שמת אחיו והניח שתי נשים וכו' כשם שהערוה פטורה מן החליצה ומן היבום, כך צרתה פטורה ולא נפלה לו זיקה כלל על בית זה וכו', וכן הדין בצרת צרתה עד סוף העולם, שכל אשה שאין לו עליה זיקה, באיסור אשת אח עומדת לעולם עכ"ל, ע"ש באורך.

והנה דבריו תמוהים מאד, תדא מה שמתמה ה"ה ז"ל שם דהרי בסוגיין מסקינן דערוה גופיה לא צריך קרא דאין עשה דוחה לא תעשה שיש בו כרת, וגם דעת הרמב"ם ז"ל מפשטות דבריו ז"ל (פי"ט מהלכות שבת ה"כ) משמע דס"ל כן להלכה דאין עשה דוחה לא תעשה שיש בו כרת, ולא כדעת הר"ש מקינון ז"ל בספר הכריתות (אות קסג), והרמב"ם ז"ל מצריך קרא גם לערוה גופא, וגם דזה גרם להרמב"ם ז"ל לבדות דרשה מעצמו שלא אמרה גם רבי דדריש מולקחה, דבגמ' אמרינן דדרשת רבי היא ולקחה כל היכי דאי בעי האי נסיב אי בעי האי נסיב שרייא, ואם לא תרווייהו אסירי, ואילו הרמב"ם ז"ל אומר מי שראויה ללקוחין וקדושין תופסין בה, וזהו לפי שהרמב"ם ז"ל מצריך הקרא לערוה גופא, לא סגי בלא דרשת הקרא בכה"ג.

ב. ועוד דבגמ' פרכינן על רבי צרות מלצרור נפקא, ומשנינן לצרור מפיך לה רבי לכדרכי שמעון, ואם כן הרמב"ם ז"ל דלא פסק כר"ש תיקשי טובא מאי עביד ליה לקרא דלצרור.

ג. ביסוד הדין דאשת אח שאין לו בנים דזקוקה ליבום יש לחקור אם באין לו בנים לא אסרה התורה כלל איסור דאשת אח וכגונא דאיסור אחות אשה דלא אסרה תורה רק בחייה ה"נ בזה לא אסרה תורה רק ביש לו בנים, ונמצא דהמיתה של האח כמו דנפקע בזה איסור אשת איש כן נפקע איסור דאשת אח, או דנימא דאיסור אשת אח נמשך עד היבום או עד החליצה וכל הפקעת איסור אשת אח בא ע"י היבום או החליצה שהם הם המפקיעים את איסור אשת אח, ונפקא מינה דבייני ובייני קיימא באיסור אשת אח.

ד. והנה זה פשוט דכל אשת אח אפילו אין לו בנים, כל דאינם ראויים ליבום אין האיסור דאשת אח נפקע כלל, וכהא דאילונית וסריס דקיימי באיסור אשת אח, וזהו משום דמאחר דלאו בת יבום היא לא נעקר איסור דאשת אח, וכן הא דאמרינן לקמן (לב, א) כשהיא אסורה עליו מטעם ערוה, אם עבר ובא עליה ס"ל לר"ש דאינו חייב כי אם משום איסור אשת אח בלבד, ומוקמינן לה בנשא מת

* נמסר ונערך ע"י הרב זבולון זק"ש שליט"א ראש ישיבת בית זבול.

ואח"כ נשא חי דהואיל אי פקע איסור אשת אח אתי איסור אחות אשה וחייל, הלכך לא פקע ע"ש, וזה גם כן מפני שע"י האיסור חשיב לה כאינה ראויה ליבום, כי קמבע"ל בסתם יבום דראוים לזה, אם המיתה מפקיע איסור דאשת אח מפני דראוים ליבום, או שהיבום או החליצה מפקיעים את האיסור.

ה. והנה מהא דלקמן (וקיא, ב) קטן שבא על יבמה גדולה תגדלנו, מוכח דהמיתה מפקעת, וכל שראויה לבא ליבום כבר אין איסור, מש"ה הגם דביאת קטן אינו

מפקעת וכל שראויה לבא ליבום, אפ"ה אין שוב איסור לה בביאת אחי בעלה, אולם אם נימא דרק היבום או החליצה מפקיעין, איך שרי לה שיבא עליה, הא כל זמן שלא נתיבמה יבום של קנין עכ"פ קאי באיסור אשת אח.

ו. ולעומת זה ממ"ש התוס' בסוגיין (ג, ב) בד"ה ל"ת שיב"כ שהקשו אמאי לא ילפינן מאשת אח עצמו, ותירצו דשאני אשת אח דמצותו בכך ע"ש, משמע דכל שלא נתיבמה קאי באיסור אשת אח, דאלת"ה למה להו למימר דמצותו בכך ת"ל דאחרי שמת האח ואין לו בנים, הרי זה היתר גמור, ולמ"ל לטעם דמצותו בכך ואטו באחות אשה אחרי מיתתה אינה מותרת להנשא גם בלא מצוה, אע"כ דס"ל דהיבום מפקיע וכל שלא נתיבמה לא הותרה עדיין, ובעת היבום עצמו עדיין באיסורה עומדת, והיבום הוא הוא שמפקיע, מש"ה אתו לטעם דמצותו בכך.

ז. אלא דגם אם נימא דהמיתה מפקעת, יש לחקור אם מה דבעינן ראויה ליבום הוא שיהיה ראוי למצות יבום, או די בראוי למעשה יבום, אולם מהא דאמרין לקמן (כ, ב) באלמנה מן הנשואין לכהן גדול דלכ"ע אינה פוטר צרתה, ובמהרש"א ז"ל שם כתב דרק את הצרה אינה פוטרות אבל עצמה פוטרת דסגי לה בגט, דקדושין תופסין בחייבי לאוין ועשה ע"ש, וכן נראה דעת הרמב"ם ז"ל ופרק ו' מיבום הלכה י"א, ועיין בב"ש (סימן קעד סוף ס"ק ג), והא מצות יבום ודאי לא יקיים באלמנה מן הנשואין לכהן גדול דאין עשה דוחה לא תעשה ועשה ואמאי לא אמרינן דקאי איהו ואיהי באיסור דאשת אח והוי ערוה דלא תפסי בהו קדושין ואיך פוטרת את עצמה בזה, על כרחך דכל שראוי לקנין יבום כבר ליכא לאיסור דאשת אח.

ח. מיהו בעיקר חקירתנו אם המיתה הראוי למעשה יבום היא שמפקעת איסור דאשת אח, או שהיבום או החליצה הם שמפקיעים, נראה דבזה פליגי ר"י ור"ל לקמן (ו, ב) החולץ ליבמתו וחזר וקידשה אמר ר"ל הוא אין חייב על החלוצה כרת, והאחין חייבין על החלוצה כרת, על הצרה בין הוא בין האחים חייבין על הצרה כרת, ור' יוחנן אמר בין הוא ובין האחין אינן חייבין לא על החלוצה כרת ולא על הצרה כרת ע"ש, והיינו דר"ל ס"ל דרק היבום או החליצה הם שמפקיעים איסור דאשת אח, מש"ה מי שייבם וזו שנתיבמה מהם נפקע האיסור, ואחים אחרים והצרות האחרות דלא נעשה בהם יבום, איסור כרת דאשת אח כדקאי קאי ור' יוחנן ס"ל שהמיתה היא שמפקעת את האיסור, לכן אין כאן כרת כלל דכבר נפקע על ידי המיתה.

ט. אלא דאכתי יש לבאר דכל זה ניחא באין לה יבם אחר זולת זה שאסורה עליו איסור ערוה, דבכה"ג שפיר י"ל דלא נפקע כלל איסור דאשת אח, כיון דלא חזיא ליבום כלל, אבל היכא שיש לה יבמים אחרים, מ"ט נימא דלא הוי חזיא ליבום כלל, והרי בכל יבום לא חזיא רק לאח אחד, ואפ"ה נפקע איסור דאשת אח מכל האחין, ה"נ נימא באסורה על אחד איסור ערוה, דעל ידי זה שהיא חזיא ליבום לשאר אחין נפקע האיסור לגמרי.

י. וליכא למימר דיבום דעלמא שאני דהיתה חזיא להתייבם לכל אחד מהאחין וכלישנא דר"י הנ"ל, דמעיקרא אי בעי האי מייבם אי בעי האי מייבם, אלא איהו שליחותא דאחים קעביד, משא"כ באסורה על אחד מהאחין איסור ערוה דלא מצי לייבם, דליכא למימר שליחותא דידיה קעביד שפיר חשבינן לדידיה כאינה בת יבום כלל, דאם כן גם באלמנה לכהן גדול נימא דמאחר דלא חזיא לדידיה להתייבם, וליכא למימר דשליחותא דידיה קעביד, הוי לגבי דידיה כלא נתיבמה מצדו, ושוב ל"ה יבום כלל, וליכא למימר דמ"מ כיון ששייד עכ"פ קנין יבום אצל הכהן גדול כאות ז' הוי השליחות בנוגע לקנין יבום, דזה אינו, דזה ודאי דלו גם אם נימא ענין שליחות שייד זה רק בנוגע למצות יבום אבל מה שנוגע לקנין יבום ל"ש שליחות דאדרבה קונה לה לעצמו ולא לשאר אחיו דו"ק, אלא ע"כ דמה דאמרינן ענין שליחות שליחותא דאחים קעביד אין זה מתורת שליחות אלא שהיבום בכללו פועל להפקיע כל הזיקה גם משאר אחים, ואם כן ה"נ נימא באסורה על אחד מהאחין איסור ערוה דהיבום בכללו פועל להפקיע כל הזיקה, ולא תהוי אסורה באיסור אשת אח לשום אחד מהאחים.

יא. ואין שום מקום לומר דאה"נ דכל היכא דאי אפשר להיות להיבום בשם כל האחין ומצד שליחותם דידהו חוזרת להיות אשת אח על האחים דל"ח ליבום להו, דאם כן מאי אמרינן שם א"ל ר"ל לר"י ללוי דאמר דאי נמי קתני ליתני החולץ ליבמתו וחזר וקידשה וכו', א"ל לפי שאינו בצרת צרה, ופרכינן ולימא ליה חייבי לאוין נינהו וחייבי לאוין בת חליצה ויבום נינהו, ומשנינן לדבריו קאמר ליה ע"ש, ואם איתא דבעינן שליחות ממש גם לר"י קשיא דמשכח"ל באלמנה לכהן גדול מן הנשואין, והצרה ל"ה כי אם אלמנה מן האירוסין, דמאחר שישנם עוד אחין הרי הכהן גדול עליה בכרת, ופוטרת צרתה גם אותה שהיא רק אלמנה מן האירוסין, ובעינן נמי לר"י לתרץ לפי שאינו בצרת צרה, דלא נוכל לומר הלכה האלמנה מן האירוסין ונתיבמה לאחר, דיבום היא ביאה ואם ימות האח השני הרי תהיה אלמנה מן הנשואין ותהיה פטורה מן היבום, לא רק משום צרת צרה כי אם מטעם שהיא עצמה תהיה ערוה, ומדאמרינן דכל הקושיא אינו אלא לר"ל, מוכח דמה שהוזכר בזה שליחות אינו דינים דשליחות, וכל שייבם אחד הוי זה כיבום בעד כל האחים, מש"ה גם באלמנה לכהן גדול הוי כאילו גם הכהן גדול יבמה, וקשה כנ"ל דגם באסורה איסור ערוה נימא דמ"מ אם ייבמה אחר, לא תהיה בזה איסור דאשת אח.

יב. אכן נראה דבאמת לא המיתה מפקעת איסור דאשת אח ולא היבום או החליצה מפקיעין אלא שהזיקה היא המפקעת, דבזה שהיא זקוקה לאחים בזה עצמו נפקע ממנה איסור דאשת אח והיא זקוקה להם, לכן באלמנה לכהן גדול

דעכ"פ יש זיקה, דנהי דל"מ לייבם, מ"מ כל שבדיעבד קני לה הרי היא זקוקה גם לו והזיקה מפקיע איסור דאשת אח, משא"כ בערוה דאין זיקה, איסור אשת אח כדקאי קאי וגם אם נתיבמה אח"כ לאח אחר לא פועל זה להפקיע כל איסור דאשת אח, דעיקר ההפקעה בא רק על ידי הזיקה, וכל שלא היה זיקה לא נפקע, והא דקטן שבא על הגדולה תגדלנו זהו מפני שעכ"פ זיקה איכא ונפקע איסור דאשת אח הגם שהוא קטן.

יג. אך דמ"מ קשיא טובא על כל הסוגיא, דחתינן למצוא קרא דעשה דוחה לא תעשה שיש בו כרת, דאי לאו הכי למ"ל קרא דעליה, והא י"ל דלו יהא גם דאין עשה דוחה לא תעשה שיש בו כרת, אכתי בעינן קרא דעליה משום זה עצמו כי היכי דלא נימא דהמיתה מפקעת איסור דאשת אח, ונהי דאסורה להתייבם מצד איסור הערוה, מ"מ איסור דאשת אח ליכא בזה, והלא גם אם היה לנו מקרא מפורש דכל אשת אח דלא חזיא ליבום לא נפקע איסור דאשת אח, עדיין אין ראיה לזה דמה דלא חזיא מצד אחר, מפני שבמקרה אסורה עליו איסור ערוה חשיב גם זה לא חזיא ליבום, ואם כן לא נפלאת היה למימר דלשם זה אתי קרא דעליה לומר דבמקום איסור דאחות אשה לא נאמר יבמה יבא עליה, וליכא בזה דין דיבום כלל, ודמי לאילוניית דמדכתיב אשר תלד אינו בתורת יבום וקאי באיסור דאשת אח.

יד. אכן נראה דכל זה שאמרנו שיש לומר שהמיתה מפקעת את איסור דאשת אח, או כפי שהעלינו באות י"ב שהזיקה היא המפקיע, אין זה אלא אליבא דידן דלא ס"ל כאבא שאול וגם אם כנסה לשם נוי ל"ה פוגע באשת אח. אולם אליבא דאבא שאול דחליצה קודמת ליבום, ואם כנסה לשם נוי ולשום אישות הוי כפוגע באשת אח, נראה פשוט דאבא שאול ס"ל דרק עצמות היבום או החליצה הם שמפקיעים את איסור דאשת אח, וכל זמן שלא ייבמה עדין היא באיסור דאשת אח, ולכך אם לא כנסה לשם מצוה הוי כפוגע באשת אח, ולא מיבעי לשיטת הב"ש (סימן קעד ס"ק ג) דאליבא דאבא שאול האיסור שלא לכונסה לשם נוי או לשום אישות הוא דאורייתא ע"ש, בודאי י"ל כנ"ל דמשום דס"ל לאבא שאול דכל זמן שלא נתייבמה לא נפקע איסור דאשת אח, הו"ל כפוגע בערוה, אלא אפילו לשיטת הנ"ר ר"פ הבא על יבמתו דמדרבנן קאמר הכי, מ"מ אם היינו אומרים שהאיסור דאשת אח נפקע כבר על ידי המיתה, או על ידי הזיקה ל"ה כפוגע בערוה גם מדרבנן, דמה שייך עתה זה לערוה.

טו. מעתה לפי זה מיושב אות י"ג, דודאי אליבא דאבא שאול דס"ל שהיבום מפקיע האיסור, לא בעינן קרא למימר ולאשמיענו דבמקום ערוה חזר איסור דאשת אח, דבלא"ה כל זמן שלא נתייבמה לא נפקע איסור זה, ועל כן אם אין עשה דוחה לא תעשה שיש בו כרת, וליכא מצות יבום בערוה וגם בחייבי כריתות דאין קנין תופס בה, פשיטא דבאיסורא דאשת אח דקאי קאי, והנה מתניתין דידן מוקמינן כאבא שאול לעיל (ג, א) מדקתני מן החליצה ומן היבום, מש"ה שפיר אזלא סוגייתנו למצוא קרא דעשה דוחה לא תעשה שיש בו כרת, דאל"כ מיותר קרא דעליה, דאליבא דאבא שאול ומתניתין כותיה, לא נפקע איסור דאשת אח בלא היבום.

טז. ובזה מיושב גם אות ו' דהתוס' שתירצו בעיקר יבום משום דמצותו בכך, לא אתו הכי כי אם לפי מה דסוגיין אזלא אליבא דאבא שאול דבזמן היבום נפקע האיסור, אבל לחכמים דפליגי על אבא שאול והזיקה היא שמפקעת את האיסור, בלא"ה לא קשה מיבום, דבזמן היבום כבר נפקע איסור אשת אח והתירא הוא.

יז. מעתה לפי זה י"ל דגם רבא דמסיק ערוה לא צריכה קרא משום דאין עשה דוחה לא תעשה שיש בו כרת, אין זה אלא אליבא תנא דמתניתין ושכל הסוגיא אזלא אליבא דידיה דס"ל כאבא שאול, אבל לדין דלא קיי"ל כאבא שאול, וכפי מה שאמרנו דאליבא דידהו הזיקה מפקעת את האיסור דאשת אח, פשיטא די"ל דגם ערוה גופא צריך קרא, לומר דלבד איסור הערוה דאחות אשה וכיוצא, אסורה גם באיסור אשת אח, והיינו מפני שאסורה עליה באיסור ערוה, ליכא זיקה כלל, ולא נפקע גם איסור דאשת אח.

יח. אלא דלכאורה לפי זה קשה מאי מקשינן על רבא מהא דרבי ולקח ולקחה לאיסור צרות ועריות, אלמא דגם ערוה צריך קרא, נימא דרבי לא ס"ל כאבא שאול ובעי קרא דולקחה למימר דבכה"ג ליכא כלל זיקת יבום, וממילא קאי באיסור דאשת אח, והגם דרבי סתם מתניתין כותיה דאבא שאול, מ"מ אולי מה שאמר צרות ועריות היינו אליבא דכ"ע.

יט. אכן גם זה לא קשיא, דלכאורה אדרבה יש להקשות מאי מקשה מהא דרבי רק אליבא דרבא, והא בלא"ה רבי לא בעי קרא על ערוה גופא, דהרי פרכינן אליבא דרבי צרות מלצרור נפקא, ומסקינן לצרור מפיק לה רבי לכדר"ש, והיינו גם אם נעשו צרות זו לזו אין לך לקוחין אפילו באחת מהן משום דכל אחת הויא אחות זקוקתו, ואם כן בלאו הכי לערוה גופא לא בעי קרא דולקחה, דערוה גופא אנו למידין מלצרור, שהרי איסור אחות זקוקתו היא היא ערוה דאחות אשתו, ואם כן גם בלא רבא קשה על רבי למ"ל קרא לערוה וכבר עמד בזה הערוך לנר שם.

כ. אך בזה היה אפשר לומר, דלולא רבא באמת לא היה קשיא על רבי דנהי דערוה גופא, ידעינן מקרא דלצרור, מ"מ אכתי לא מוכח מזה רק דגם במקום יבום איכא איסור דאחות אשה, אבל שיהיה בזה גם איסור דאשת אח ל"ה ידעינן מלצרור, להכי בעי קרא דולקחה לומר דבמקום ערוה ליכא זיקה כלל, וממילא קיימא באיסור דאשת אח, אולם לרבא דערוה גופא ל"ב קרא, נהי דלצרור לא מיותר דאתי לאשמעינן דין מחודש דאפילו נעשו זקוקין זה לזה אח"כ, אין לו לקוחין אפילו באחת מהן, מ"מ קרא דולקחה לערוה גופא ל"ב דפשיטא דלא אתי עשה דיבום ודחי ל"ת שיש בו כרת, ובכך הדר אות י"ח לדוכתיה דאם גם אם אין עשה דוחה לא תעשה שיש בו כרת, עדיין לא מוכח דקאי באיסור דאשת אח, גם לרבא לא קשיא דבעי ולקחה לאשמעינן דאסורה גם באשת אח.

כא. אכן הנה בקדושין (נ, ב) אמרינן המקדש אשה ובתה, או אשה ואחותה כאחת אינן מקודשות, מנה"מ אמר רמי בר חמא דאמר קרא אשה אל אחותה לא תקח לצרור, התורה אמרה בשעה שנעשו צרות זו לזו לא יהא לו ליקוחין אפילו באחת מהם, אמר ליה רבא אי הכי היינו דכתיב ונכרתו הנפשות העושות מקרב עמם,

אי קדושין לא תפסי בה כרת מי מחייב ע"ש, והתוס' שם הקשו מהא דר"ש דפוטור בשתייהן מן החליצה ומן היבום אלמא דאע"ג דקדושין לא תפסי יש בהם כרת, ותירצו דשאני התם דבלא הקדושין נמי איכא כרת דקפגע באשת אחיו שלא במקום מצוה ע"ש, הרי מוכח על כרחך מדר"ש דס"ל דכל זמן שלא נעשה יבום או חליצה קאי באיסור אשת אח, דבלא זה לא מצי למידרש מלצרור על איסור אחות זקוקתו, דהרי כתיב ונכרתו הנפשות וכרת מי מחייב, ואם כן ע"כ ס"ל כמו שכתבנו אליבא דאבא שאול שהיבום או החליצה הם המפקיעין איסור דאשת אח וכל דלאו בת חליצה ויבום היא, באיסור דאשת אח דקאי קאי, ונראה פשוט דכן הוא נמי אליבא דרמב"ח דהגם דלא חש לקושיא דרבא וס"ל דאה"נ ליכא כרת מלצרור, ואתי גילוי דקרא דלצרור לאשמעינן זה גופא דלא תפסי בהו קדושין, מ"מ אליבא דר"ש על כרחך גם רמב"ח מודה דס"ל דבעינן כרת, דאם לא כן מנ"ל לר"ש למידרש מלצרור לענין זיקה דאם נעשו זקוקות זו לזו נפקע הזיקה לגמרי, נימא דאתי קרא לאחיות דעלמא לענין דגם אם קידשם בבת אחת לא תפסי קדושין, ומנ"ל דה"נ לענין זיקה, וגם אם נימא דס"ל לר"ש דזיקה כדון תפיסת קדושין, ואם בעלמא לא נתפס קדושין, זיקה גם כן לא נתפסה, אכתי לא מספיק זה כי אם בשנעשו זקוקות זו לזו בבת אחת, דאזי י"ל דבשתייהם לא נתפס זיקה, אבל שלא בב"א מהכ"ת נימא דזקוקת השניה מפקעת גם הזיקה דהראשונה, ודוחק לומר דרמב"ח ס"ל כרב אשי לקמן (וט, א) דדינא דר"ש אינו אלא בנפל בבת אחת, אלא על כרחך דאליבא דר"ש גם רמב"ח מודה, דמש"ה לא מוקי קרא דלצרור לענין דלא נתפס קידושי דאחיות בבת אחת, משום דאם כן כרת מי מחייב, להכי מוקי בו קרא לענין זקוקת דיבום, ומשום דלא מסתבר לאוקמי קרא רק בנפלו בבת אחת, דמי יכול לצמצם, בזה מסתבר לו דאתי קרא ללמדנו דגם אם לא נפלו בבת אחת ונעשו אח"כ זקוקות זו לזו, נפקע הזיקה משתייהם, ואין לך לקוחין אפילו באחת מהן.

כב. ואם כן הדר אות יט, דאליבא דרבי דס"ל כר"ש בלא"ה ידעינן ערוה גופא גם לענין זה דקאי באיסור דאשת אח, ואם כן מאי קשיא ליה רק אליבא דרבא, ת"ל דמאחר דס"ל כר"ש דדריש מלצרור לאחות זקוקתו ידעינן כבר ערוה גופא דקאי באיסור דאשת אח כנ"ל.

כג. אמנם נראה דאדרבה זה גופא התירוץ, דלולא רבא דמקשה התם בקדושין על רמב"ח באמת לא היינו זקוקים כלל לומר דרבי כר"ש ס"ל, ואי דקשה צרות מלצרור נפקא, נימא דרבי דריש מלצרור כרמב"ח לענין אחיות דעלמא דאם קידשם בב"א לא תפסי בהו קדושין אפילו באחת מהן ולא אתינן לומר דרבי כר"ש ס"ל כי אם אליבא דרבא, דאיהו ס"ל דלא מצינן לאוקמי קרא דלצרור להכי, וא"כ שפיר מיושב אות י"ח דאה"נ מצד מה שאמר רבא ערוה ל"ב קרא, הוי מצינן למיפרק בהא דרבי דדריש מולקחה לאסור עריות, משום דלא ס"ל כאבא שאול ובעי קרא לאסור ערוה באיסור דאשת אח, רק דקשיא ליה דהרי אליבא דרבא עצמו דדחה דברי רמב"ח, על כרחך רבי כר"ש ס"ל לדרוש מלצרור לענין אחות זקוקתו והכרת הוא מצד אשת אח, וזהו כמו שכתבנו אליבא דאבא שאול דרק היבום והחליצה מפקיעים איסור דאשת אח, מש"ה שפיר מקשה על רבא מהא דרבי משום דלדידיה קשה בתרתי, חדא דאם אין עשה דוחה לא תעשה שיש

בו כרת, פשיטא דאיסור דאשת אח כדקאי קאי, וגם דלדידיה כבר ידעינן ערוה גופא מקרא דלצרוור, ומשום דגם קושיא זו קשה רק אליבא דמאן דפליג על רמב"ח, לא מקשה זה כי אם על רבא דאיהו הוא דפליג על רמב"ח.

כד. מעתה יתיישבו דברי הרמב"ם ז"ל על מכונם, דבא וראה בפירוש המשניות להרמב"ם ז"ל, שם בקדושין במתניתין דמקדש שתי אחיות או אשה ובתה כאחת הביא הילפותא דרמב"ח, וז"ל העיקר אצלינו אין קדושין תופסין בעריות לפי שנאמר ואשה אל אחותה לא תקח לצרוור בשעה שנעשו צרות זו לזו לא יהיו לך לקוחין אפילו באחת מהן ונלמד כל שאר העריות משתי אחיות ע"ש, הרי שלא חש הרמב"ם ז"ל לפירכא דרבא, מש"ה שפיר פסק כרבי למילף ערוה וצרת ערוה מולקחה הגם דלא פסק כר"ש, דעד כאן לא אתינן למימר דרבי כר"ש ס"ל כי אם אליבא דרבא, אבל לרמב"ח ז"ל דלצרוור לעריות דעלמא, דלא תפסי בהו קדושי, והרמב"ם ז"ל הלא ס"ל כרמב"ח בדבריו בפירוש המשניות קדושין הנ"ל.

כה. וגם מיושב אות א', דגם אם נימא דהרמב"ם ז"ל ס"ל אין עשה דוחה לא תעשה שיש בו כרת, אפ"ה בעי קרא גם לערוה גופא, דמאחר דלא ס"ל כאבא שאול ואיסור דאשת אח נפקע בהזיקה עצמה, בעינן קרא לערוה גופא, לאשמועינן דאכתי קיימא באיסור דאשת אח, כדי דלא נימא דזיקה הפקיע את איסור דאשת אח, או דלא נימא שהמיתה מפקיע זה וככל הנ"ל ונכון מאד בס"ד.